

Referanser:

Arkivsak: 19/03390-1

Liturgier og veiledninger til fastetiden og påsken

Sammendrag

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) arbeider for tiden med å utrede en liturgi for Triduum (latin; *de tre dagene*), som er skjærtorsdag, langfredag og påskeaften. Triduum definerer en sammenheng mellom disse tre kjernedagene i kirkeåret, samtidig som hver enkelt dag har sin egenart og liturgi, som åpner for bruk av symboler og handlingsforsterkende elementer.

I arbeidet med Triduum ser NFG et behov for fornyelse av hele faste- og botstradisjonen i vår kirke. Fastetiden er en helt spesiell forberedelsestid før påsken, og Triduum vil stå som en ufullstendig pasjonshistorie hvis den ikke sees sammen med fasten, med palmesøndag og med påskedagens oppstandelsesjubel. NFG ber Kirkerådet om tilslutning til å arbeide videre med dette.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet gir sin tilslutning til at NFG utvider arbeidet med Triduum til å omfatte liturgier og veiledninger til fastetiden og påsken.
2. Saken oversendes til Bispemøtet.

Saksorientering

Bakgrunn

I vår lutherske kontekst har symbolhandlinger lenge blitt tonet ned, for i nyere tid å bli hentet fram igjen. Det er en bredt erfart erkjennelse at troen næres også av det konkrete og ikke kun av indre betraktninger. Menigheter i Den norske kirke praktiserer allerede ulike former for symbolhandlinger og vektlegger elementer i liturgien som appellerer til det sanselige. Dette er et trekk også i økumenisk sammenheng.

NFG har også tidligere drøftet saken med tanke på å fange opp de mange lokale tradisjoner i Den norske kirke knyttet til den stille uke og påske. Nemnda behandlet dette i 2013 (NFG 04/13) og ba den gang sekretariatet utarbeide en orientering til Bispemøtet og Kirkerådet for klarering av det videre arbeidet med saken.

Kirkerådet behandlet saken i marsmøtet 2013 og gjorde følgende vedtak (KR 16/13):

1. Kirkerådet sier seg tilfreds med det initiativet som er tatt av NFG, og ønsker en videre behandling i nemnda med tanke på revisjon av liturgiene for den stille uke og påsken.
2. Saken oversendes Bispemøtet til uttalelse.

Bispemøtet fikk saken oversendt til møtet i mai 2014 og ga sin tilslutning til videre arbeid med saken (BM 21/14; 3. vedtakspunkt):

Bispemøtet stiller seg positivt til de fremlagte rammer for et videre arbeid med liturgisk materiale for den stille uke, og verdsetter de prinsippene man vil legge til grunn i dette. Det legges til grunn at bruken av symboler og gjenstander utfoldes på en måte som er i tråd med en luthersk læretradisjon.

NFG mener det er behov for å arbeide videre med liturgier, liturgiske elementer, rubrikker eller veiledninger for hele fastetiden og påsken. Det vil være åpning for lokale tradisjoner og liturgiske valg, samtidig som et utarbeidet materiale kan inspirere til fornyelse og mer enhetlig praksis i menighetene.

I vedtaket NFG fattet i møte 7. mars 2019 står det skissert noen liturgiske detaljer og konkretiseringer, i parenteser under punkt 3. NFG imøteser gjerne KR's kommentarer til dette.

Vedtak NFG 05/19:

1. På bakgrunn av sak KR 16/13 og BM 21/14 har NFG startet arbeidet med liturgier for skjærtorsdag, langfredag og påskenatt.
2. NFG ber om at det utarbeides liturgiforslag for skjærtorsdag, langfredag, langfredag aften og for påskenatt.
3. NFG ber Kirkerådet og Bispemøtet om tilslutning til også å arbeide videre med liturgier, liturgiske elementer, rubrikker eller veiledninger til:
 - A. Askeonsdag (eventuelt med asketegning?).
 - B. Uken(e) før den stille uke med tanke på å styrke pasjonspreget i gudstjenesteliv og musikk.

- C. Palmesøndag.
- D. De tre første dagene i den stille uke (faste bønner og tekster for hver dag?).
- E. Vurdere å justere skriftemålsliturgien (som ofte brukes i fastetiden).
- F. Påskedag (veiledning for dekking av alteret og innledende påkehilsen?).
- G. 2. påskedag (fortrinnsvis om kvelden med sammendrag av den stille uke og påske og med vekt på salme- og sangrepertoar.)
- H. En gudstjeneste som samler i seg motivene fra den stille uke og påske, med tanke på menigheter som i denne tiden bare feirer én gudstjeneste.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Liturgisk materiale utgis i henhold til alminnelig praksis for dette, digitalt og i hefte- eller bokform. Dette inngår i det løpende arbeid med å fullføre gudstjenestereformen.